

K zákonu o preventivní restrukturalizaci (24. 8. 2023)

K zákonu o preventivní restrukturalizaci

Schválením Poslaneckou sněmovnou se koncem července 2023 dostal do závěrečné fáze legislativního procesu návrh zákona o preventivní restrukturalizaci (dále jen „zákon“), vycházející ze Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o restrukturalizaci a insolvenční. Přestože Směrnice měla být členskými státy implementována nejpozději do 17.7.2022, nabytí účinnosti zákona lze očekávat nejdříve na podzim letošního roku.

V aktuálním příspěvku stručně shrnuji základní aspekty procesu preventivní restrukturalizace, jak vyplývají z návrhu zákona schváleného Poslaneckou sněmovnou.

Institut preventivní restrukturalizace by měl přinést obchodním korporacím možnost pokusit se ve spolupráci se svými věřiteli vyřešit své potíže a vyhnout se úpadku. Oproti klasickému insolvenčnímu řízení se jedná o méně formální proces, založený primárně na vyjednávání podnikatele s dotčenými stranami mimo formální soudní řízení.

Proces preventivní restrukturalizace zahajuje podnikatel výzvou adresovanou dotčeným stranám (tedy vybraným věřitelům) k zahájení vyjednávání o restrukturalizačním plánu. Současně s výzvou zašle dotčeným stranám **tzv. sanační projekt**, ve kterém především představí alespoň v podstatných rysech restrukturalizační opatření sledující zachování nebo obnovení provozuschopnosti závodu založená na realistických předpokladech, a současně vymezí okruh dotčených stran a dotčených pohledávek, které budou přímo dotčeny restrukturalizačním plánem.

Na základě sanačního projektu podnikatel následně připraví **restrukturalizační plán**, v němž zejména rozdělí dotčené strany do skupin pro účely hlasování o restrukturalizačním plánu obdobným způsobem jako v případě reorganizace, a podrobně popíše restrukturalizační opatření a dobu jejich trvání.

Mezi **restrukturalizační opatření** patří zejména:

- restrukturalizace majetku – např. prodej majetku, vydání části majetku dotčeným stranám, převod části majetku na nově založenou právnickou osobu, ve které získají dotčené strany účast,
- restrukturalizace závazků – např. prodloužení doby splatnosti dluhu, stanovení platebního kalendáře nebo jiných podmínek splacení, změny v obsahu závazku, kapitalizace pohledávky věřitele, prominutí dluhu či jeho části,
- restrukturalizace vlastního kapitálu – např. zvýšení vlastního kapitálu příplatkem stávajícího společníka, zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů,
- provozní změny – např. změny v produktové skladbě závodu, změny ve způsobu nákupu, skladování, přepravě a zásobování, snížení nebo zvýšení počtu zaměstnanců v základním pracovněprávním vztahu, úsporná opatření na straně nákladů provozu závodu, zavedení opatření ke zvýšení konkurenceschopnosti závodu.

O **přijetí restrukturalizačního plánu** hlasují dotčené strany podle jednotlivých skupin, kdy pro přijetí je potřebná tříčtvrtinová většina v každé skupině, event. lze hlasování nahradit dohodou uzavřenou ve formě notářského zápisu za stejných podmínek.

V některých případech je pro účinnost restrukturalizačního plánu stanovena podmínka jeho **potvrzení restrukturalizačním soudem**. Jedná se o případy, kdy se restrukturalizační plán přímo dotýká práva kterékoliv z nesouhlasících dotčených stran, a případy, kdy restrukturalizační plán zahrnuje poskytnutí nového financování nebo snižuje počet zaměstnanců v základním pracovněprávním vztahu nejméně o čtvrtinu.

Restrukturalizační soud v rámci restrukturalizačního řízení rozhoduje o vymezeném okruhu otázek, mezi které patří zejména:

- k návrhu podnikatele vyhlašuje všeobecné nebo individuální moratorium,
- k návrhu dotčené strany provádí předběžný přezkum spornosti – pověří restrukturalizačního správce k provedení předběžného přezkumu spornosti a následně posoudí stanovisko restrukturalizačního správce,
- k návrhu podnikatele potvrdí nebo zamítne restrukturalizační plán – zákon stanovuje, za jakých podmínek restrukturalizační soud zamítne návrh na potvrzení restrukturalizačního plánu přijatého dotčenými stranami, a za jakých podmínek může potvrdit i restrukturalizační plán nepřijatý dotčenými stranami,
- k návrhu podnikatele nebo dotčené strany rozhoduje o zrušení restrukturalizačního plánu – restrukturalizační plán zruší zejména v případě, pokud podnikatel neplní některou ze svých podstatných povinností stanovených restrukturalizačním plánem, či pokud se ukáže, že podstatnou část restrukturalizačního plánu nebude možné splnit,
- jmenuje a úkoluje **restrukturalizačního správce** – restrukturalizačního správce restrukturalizační soud jmenuje zejména, pokud podnikatel předloží restrukturalizačnímu soudu k potvrzení restrukturalizační plán nepřijatý dotčenými stranami, pokud dotčená strana podá návrh na provedení předběžného přezkumu, pokud to navrhne podnikatel nebo většina dotčených stran, nebo považuje-li to za nezbytné pro účely ochrany zájmů věřitelů v případě vyhlášení všeobecného nebo individuálního moratoria.

Preventivní restrukturalizace se **končí**:

- písemným oznámením podnikatele dotčeným stranám, že nemá dále zájem pokračovat v jednáních o restrukturalizačním plánu,
- nepředložením návrhu restrukturalizačního plánu dotčeným stranám do 6 měsíců od zahájení preventivní restrukturalizace,
- nepodáním návrhu na potvrzení neúčinného restrukturalizačního plánu restrukturalizačnímu soudu ve stanovené lhůtě,
- splněním či nesplněním restrukturalizačního plánu,
- právní mocí rozhodnutí o úpadku podnikatele v insolvenčním řízení,
- právní mocí rozhodnutí restrukturalizačního soudu o nepotvrzení restrukturalizačního plánu nebo o zrušení účinnosti restrukturalizačního plánu.

Důležitou vlastností preventivní restrukturalizace je poměrně velká diskrétnost, když preventivní restrukturalizace a restrukturalizační řízení probíhá až do okamžiku zveřejnění první písemnosti v restrukturalizačním rejstříku zcela **neveřejně**. Vyhláškou zveřejněnou v restrukturalizačním rejstříku se totiž v restrukturalizačním řízení doručují pouze taxativně vyjmenovaná rozhodnutí restrukturalizačního soudu, a to rozhodnutí, kterým se vyhlašuje všeobecné moratorium, kterým se omezuje podnikatel v nakládání s jeho jměním po dobu trvání účinků všeobecného moratoria, kterým se bere na vědomí skončení preventivní restrukturalizace (ale pouze tehdy, došlo-li v průběhu preventivní restrukturalizace k doručení jiného rozhodnutí vyhláškou nebo ke zveřejnění jiné písemnosti v restrukturalizačním rejstříku), a kterým se zrušuje účinnost restrukturalizačního plánu.

Podnikatel ovšem může využít i tzv. **veřejnou preventivní restrukturalizaci**, kde informace o zahájení veřejné preventivní restrukturalizace je publikována prakticky okamžitě poté, co restrukturalizačnímu soudu dojde návrh podnikatele na zahájení restrukturalizačního řízení a na zveřejnění písemné výzvy k zahájení jednání o restrukturalizačním plánu v restrukturalizačním rejstříku. Ve veřejné preventivní restrukturalizaci probíhá doručování vesměs vyhláškou v restrukturalizačním rejstříku, kde se zveřejňují sanační projekt, restrukturalizační plán, návrhy podnikatele a návrhy i námitky dotčených stran.

V rámci veřejné preventivní restrukturalizace se dotčené strany uvedené v sanačním projektu považují za přihlášené věřitele. Nedotčené strany pak mohou přihlásit své pohledávky obdobně jako do insolvenčního řízení, a to do 2 měsíců od zveřejnění výzvy v restrukturalizačním rejstříku. O přihlášené pohledávky následně podnikatel rozšíří sanační projekt, přičemž však není vázán vymezením přihlášené pohledávky věřitelem a rovněž může pro účely restrukturalizačního plánu označit pohledávky fyzických osob za vyloučené, osvědčí-li, že tyto pohledávky budou řádně a včas splněny. Přihlášený věřitel, který nesouhlasí s vymezením v sanačním projektu, pak může podat návrh na provedení předběžného přezkumu spornosti pohledávky.

Závěrem lze poznamenat, že zákon o preventivní restrukturalizaci poskytuje obchodním korporacím zajímavou možnost řešení

nepříznivé situace ještě předtím, než dospěje k úpadku. Preventivní restrukturalizace však zároveň klade na podnikatele, kteří by ji chtěli využít, poměrně vysoké nároky, což pravděpodobně bude limitovat využívání tohoto institutu.

Mgr. Juraj Greš, advokát

Muzikář & Partners, advokátní kancelář Brno